

Utbildningsinspektion i Södra skolan

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1–5

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i Grums kommun och besökt Södra skolan den 12-13 februari 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i helhetsbedömningen åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid nästkommande inspektion.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Södra skolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolorna från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

I rektorsområdet intervjuades elever, lärare, elevvårdspersonal, representanter för elevernas vårdnadshavare och skolledarna. Inspektörerna besökte även lektioner i samtliga årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns i rektorsområdet utgör underlag för bedömningen.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Södra skolan	Antal elever
Förskoleklass	51
Grundskola	239

Källa: Södra skolans rektor

Södra skolan ligger i Grums tätort med ett högt läge och med närhet till skog och natur. I anslutning till skolan finns skolbarnsomsorg och i närheten finns även förskolorna Mossen och Järpen men dessa verksamhetsformer behandlas i separata och övergripande verksamhetsrapporter. Avståndet till Grums centrum är ca 1,5 km.

Skolan befinner sig i en ombyggnadsprocess. Den senaste renoveringen och ombyggnaden skedde år 2005, då skolan fick en ny matsal, nya personalrum och ett bibliotek. Ytterligare nybyggnationer av lokaler pågår år 2008. En förskoleklass och två fritidshemsavdelningar har sina verksamheter i intilliggande förskolelokaler fram till dess ombyggnaderna är klara.

Skolan är indelad i fem olika arbetslag utifrån byggnader, elevåldrar och lärarkategorier.

Skolans lokaler inhyser också den obligatoriska särskolan årskurserna 1–5 som lyder under egen rektor. Särskolan beskrivs dock i en för den verksamheten särskild rapport.

Helhetsbedömning

Eleverna når i hög grad målen vid de nationella proven i årskurs 5 och lärarna följer upp kunskapsutvecklingen i engelska, matematik och svenska. Skolan saknar emellertid en systematisk uppföljning av kunskapsresultat i alla ämnen i förhållande till de nationella målen. Vidare behöver skolan analysera skillnader i resultat mellan flickor och pojkar.

Det finns, med undantag av hem- och konsumentkunskap som inte erbjuds på skolan, lokala bearbetningar av de nationella kursplanerna för varje ämne och årskurs. Skolan bör däremot utveckla sitt arbete med läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot eftersom de lokala kursplanerna i varje ämne har en tendens att styra undervisningen. Vidare är kopplingen till strävansmålen liten i de individuella utvecklingsplaner (IUP) som inspektörerna haft tillgång till.

Inspektörerna möter lärare som individualiserar, utgår ifrån elevernas mål och låter eleverna utforska och experimentera men inspektörerna möter även traditionell undervisning i grupp. Elevernas inflytande över lärandet är begränsat i framförallt årskurserna 4 och 5, vilket är något skolan behöver utveckla.

Den likabehandlingsplan som skolan arbetar efter motsvarar inte de krav som ställs, bland annat när det gäller att kartlägga skolans behov av insatser som behövs samt elevernas medverkan i utformningen av planen. Inspektörerna ser dock elever och personal som har goda relationer till varandra eftersom arbetet med normer och

värden ligger högt upp på dagordningen vilket även märks vid verksamhetsbesöken där inspektörerna möter en trivsam miljö och trygga elever.

Rektorn har, som pedagogisk ledare för skolan och som chef för lärarna och övrig personal, det övergripande ansvaret för skolans måluppfyllelse. Inspektörerna bedömer att rektorn är förtrogen med den dagliga verksamheten men, efter de iakttagelser som gjorts under inspektionen, bör rektorn i högre grad utvärdera och analysera resultat och initiera utvecklingsarbeten tillsammans med personal, elever och föräldrar för att tydliggöra skolans uppdrag, mål att sträva mot och mål att uppnå.

Skolan arbetar aktivt med Grums BRUK:s modell (modellen utgår från Skolverkets indikatorverktyg BRUK) utifrån vilken de sedan arbetar fram sin arbetsplan. Enligt rektorn är kommunens kvalitetsredovisning lika med skolans och enligt personalen är kommunens kvalitetsredovisning det dokument som bearbetas på arbetsplats-träffar och i arbetslagen. Skolan måste upprätta en egen kvalitetsredovisning som kan utgöra ett verktyg för fortsatt skolutveckling.

Brister som måste åtgärdas

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan gör inte någon systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 i samtliga ämnen. (4 kap. 1 § skollagen, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt avsnitt 2.8 läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet Lpo 94).
- Eleverna får ingen undervisning i ämnet hem- och konsumentkunskap före utgången av årskurs 5 vilket medför att eleverna inte ges möjlighet att nå målen i ämnet i årskurs 5 (4 kap. 3a § skollagen och bilaga 3 till skollagen samt 2 kap. 6 § grundskoleförordningen och förordningen om kursplaner för grundskolan).
- Skolan anordnar inte elevens val (2 kap. 19-20 §§ grundskoleförordningen).
- Skolan anordnar inte svenska som andraspråk (2 kap. 15 § grundskoleförordningen).
- Skolan anordnar inte studiehandledning på modersmålet för elever som behöver det (5 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Beslut om placering i särskild undervisningsgrupp fattas inte enligt förordningen (5 kap. 5 § grundskoleförordningen).
- Beslut om anpassad studiegång saknas (5 kap. 10 § grundskoleförordningen).
- Skolan har inte upprättat en egen skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten (1 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).

Områden som är i behov av förbättringsinsatser

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- De individuella utvecklingsplanerna bör utvecklas avseende kvalitet och innehåll.
- Skolans undervisning bör i högre grad utgå ifrån kursplanernas mål att sträva mot.
- Skolan bör arbeta med att öka elevers och vårdnadshavares kännedom om målen.
- Skolan bör förbättra arbetet med att utveckla elevers inflytande och ansvar för det egna lärandet.
- Skolan bör som helhet oavsett lärare, ämne eller årskurs bättre anpassa undervisningen efter elevernas behov.
- Skolan bör utveckla rutiner som säkerställer att elever med annat modersmål än svenska får det stöd och den undervisning som de har rätt till.
- Skolans kvalitetsarbete bör utvecklas.

Bedömningar

Nedan redovisas inspektionens bedömningar utifrån en fyrgradig kvalitetsskala enligt följande:

- *Mycket god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav *väl* uppfylls.
- *God* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav i *huvudsak* uppfylls.
- *Mindre god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav endast *delvis* uppfylls.
- *Ej godtagbar* kvalitet innebar en *avsevärd avvikelse* från styrdokumentens mål och krav.

1 KUNSKAPER

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med läroplanens och kursplanernas mål.

Tabell 1. *Andel elever vid Södra skolan (i procent) som har nått kravnivån i samtliga delprov vid de nationella ämnesproven för årskurs 5 i ämnena engelska, matematik och svenska, läsåren 2005/06 och 2006/07.*

	Engelska		Matematik		Svenska	
	2006	2007	2006	2007	2006	2007
Flickor	97	94	90	88	93	97
Pojkar	100	99	90	95	97	99

Källa: Södra skolan

Kommentar:

Tabellen ovan visar att de allra flesta eleverna i skolan når kravnivån i de nationella ämnesproven i årskurs 5. Resultaten visar också att pojkarna överlag har bättre resultat än flickorna vilket skolan bör beakta och analysera. Skolan har ingen systematisk resultatredovisning som visar elevers resultat i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 vilket betyder att inspektörerna endast kan bedöma elevernas resultat genom de nationella proven i årskurs 5 i ämnena engelska, matematik och svenska.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna fortlöpande följer upp resultaten så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav,
- om kunskapsresultaten följs upp i alla ämnen,
- om kunskapsresultaten följs upp regelbundet under hela skoltiden,
- om utvecklingssamtal genomförs om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas,
- om en framåtsyftande individuell utvecklingsplan upprättas i samband med utvecklingssamtalen.

Bedömning av området Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultaten:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Sammantaget bedömer inspektörerna att området är av god kvalitet. Den systematiska modell skolan arbetar efter när det gäller utvecklingssamtal och individuell utvecklingsplan är i ett inledningsskede och fungerar väl men är av olika kvalitet och inspektörerna vill påpeka vikten av att de kopplas till de nationella målen. Lärarna följer upp samtliga ämnen förutom hem- och konsumentkunskap. Uppföljningen av de olika ämnena sker i det dagliga arbetet. Lärarna uppger att de känner att de inte missar några barn och tillsammans i arbetslaget går de igenom varje enskild elev före utvecklingssamtalen.

Inspektörerna vill även påpeka vikten av att undervisningsmål och metoder prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav.

Inom bedömningsområdet finns följande förbättringsbehov.

Individuell utvecklingsplan

Enligt grundskoleförordningen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en framåtsyftande individuell utvecklingsplan skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna.

Lärarna uppger vid intervjuer att varje elev har individuella utvecklingsplaner. De planer som inspektörerna tagit del av är dock av skiftande kvalitet och de innehåller framförallt en bedömning av måluppfyllelsen i engelska, matematik och svenska och elevens sociala situation. I IUP: n under rubriken kunskapsmål kan det exempelvis stå "Träna och göra läxa", "träna skrivning" och under rubriken sociala mål "passa gympatider". Skrivningarna är vad inspektörerna kan se inte kopplade till de nationella målen. Under verksamhetsbesöken framkommer det även att en del elever i de äldre åldrarna är ovetande om målen i sin IUP.

Inspektörerna bedömer att de individuella utvecklingsplanerna bör utvecklas avseende kvalitet och innehåll.

Från och med den 15 juli 2008 har bestämmelsen i 7 kap 2 § grundskoleförordningen om individuell utvecklingsplan bland annat ändrats på så sätt att en sådan plan inte enbart ska vara framåtsyftande. Den ska innehålla omdömen om elevens kunskapsutveckling i varje ämne. Dessa omdömen får vara betygsliknande men de bör anpassas till elevernas ålder och förutsättningar. Det är rektorn som beslutar om den närmare utformningen. Planen får också innehålla annan information om elevens skolgång om rektorn beslutar detta. Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:10) om den individuella utvecklingsplanen kommer att revideras med anledning av ändringen och beräknas vara färdiga under hösten 2008.

1.3 Bedömning och betygssättning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper,
- om lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevens kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning,
- om lärarna vid bedömning och betygssättning utgår från de nationella målen i kursplanerna och från betygskriterierna,
- om lärarna vid betygssättningen utnyttjar all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till kraven i kursplanerna,
- om betyg sätts enligt författningarnas krav,
- om betygskatalog förs enligt bestämmelserna.

Bedömning av området Bedömning och betygssättning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Sammantaget bedömer inspektörerna att området är av god kvalitet avseende bedömningen av elevernas kunskaper i ämnena engelska, matematik och svenska, eftersom skolan genomför diagnoser i årskurs 2 och nationella ämnesprov i årskurs 5 samt använder resultaten som stöd vid bedömning av måluppfyllelse.

1.4 Genomförande av utbildningen

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning,

8 (16)

- om organisation och arbetssätt ger utrymme för olika kunskapsformer,
- om eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet,
- om eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former,
- om undervisningen är allsidig och saklig,
- om de som arbetar i skolan samverkar för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande,
- om skolan samverkar med arbetslivet och närsamhället,
- om arbetet i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Bedömning av området Genomförande av utbildningen:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Sammantaget bedömer inspektörerna att området är av mindre god kvalitet eftersom skolan i större grad bör utgå ifrån läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot oavsett årskurs, lärare och ämne. Skolan bör också arbeta med att öka elever och vårdnadshavares kännedom om dessa. Likaså bör skolan utveckla arbetet med att ge elever inflytande och ansvar över det egna lärandet.

Inom bedömningsområdet finns följande förbättringsområden.

Utbildningens inriktning

Enligt läroplanen anger mål att sträva mot inriktningen på skolans arbete. Målen anger därmed en önskad kvalitetsutveckling i skolan.

Enligt grundskoleförordningen finns för varje ämne en kursplan. I kursplanen anges de mål som undervisningen ska sträva mot och de mål som eleverna ska ha uppnått efter det femte och det nionde skolåret.

Inspektörerna kan se att det finns en antydning till att arbeta med mål att sträva mot i skolans arbete med Grums BRUK:s modell. Utifrån intervjuer, verksamhetsbesök och övrig inlämnad dokumentation såsom arbetsplaner och kursplaner ser inspektörerna emellertid att det varierar utifrån lärare, ämne och årskurs. I de äldre årskurserna är det i huvudsak de kommunala bearbetningarna av de nationella kursplanerna i alla ämnen som styr utbildningen.

Inspektörerna bedömer att utbildningen i skolan i högre grad bör utgå ifrån kursplanernas mål att sträva mot oavsett årskurs, ämne eller lärare.

Inflytande och ansvarstagande för egna lärandet

Enligt skollagen ska eleverna ha inflytande över hur deras utbildning utformas.

Omfattningen och utformningen av elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad.

Enligt grundskoleförordningen ska eleverna i varje klass eller undervisningsgrupp ges tillfälle att tillsammans med läraren behandla frågor som är av gemensamt intresse för eleverna.

Enligt läroplanen ska skolan klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan.

I kvalitetsredovisningen kan inspektörerna se under rubriken ”pedagogisk verksamhet” att inflytandet delvis minskar i takt med ålder, vilket bekräftas av intervjuer och de iakttagelser inspektörerna gör vid besöket. Av intervjuerna med elever framkommer det att de upplever sina möjligheter till inflytande över det egna lärandet väldigt olika beroende på vilken lärare, årskurs och vilket ämne de har. Vidare säger eleverna att lärarna ofta presenterar färdiga planeringar av de arbetsområden gruppen ska arbeta med och när man är klar har man möjlighet att välja. Föräldrarna uppger att de inte i detalj vet vad barnen ska nå för mål och vid frågan om de har kännedom om de nationella målen ställde de sig frågande. Enligt lärarna har eleverna möjlighet att ta ansvar och ha inflytande över sitt lärande i bl.a. skolans val och temaarbeten. Inspektörerna upplever genom verksamhetsbesök och intervjuer att eleverna i framförallt årskurserna 4 och 5 har små möjligheter att påverka sina studier i övrigt och inspektionen visar att skolan är otydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer gentemot elever och vårdnadshavare.

Inspektörerna bedömer att skolan bör arbeta med att öka elevers och vårdnadshavares kännedom om målen. Likaså bör skolan förbättra arbetet med att utveckla elevers inflytande och ansvar för det egna lärandet oberoende av lärare, ämne och årskurs.

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om undervisningen anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande,
- om särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet,
- om det vid behov av särskilda stödåtgärder alltid upprättas åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Bedömning av området Anpassning av verksamheten till elevernas behov:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Sammantaget bedömer inspektörerna att området är av god kvalitet trots nedanstående förbättringsbehov. Skolan har rutiner för att identifiera elever i behov av särskilt stöd. Likaså upprättar skolan åtgärdsprogram och sätter in relevanta stödåtgärder. Däremot anpassas inte undervisningen i de äldre åldrarna till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. Vidare får inte elever med annat modersmål än svenska den studiehhandledning de har rätt till.

Inom bedömningsområdet finns följande brister och förbättringsbehov.

Individanpassad undervisning

Enligt läroplanen ska undervisningen anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling.

Utifrån verksamhetsbesök, intervjuer med elever och föräldrar ser inspektörerna att eleverna har olika förutsättningar beroende på vilken klass eller grupp de tillhör. I en del grupper gör alla elever samma sak under samma tid oavsett förutsättningar och intressen, vilket inspektörerna kan se i framförallt årskurserna 4 och 5. I en grupp som inspektörerna besökte arbetade eleverna individuellt men enligt eleverna fick de inte välja ämne och redovisningsformer eftersom det var förutbestämt av läraren.

Inspektörerna bedömer att skolan bör arbeta för att undervisningen oavsett lärare och årskurs i större utsträckning anpassas till elevernas olika förutsättningar och behov och tar elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter och kunskaper som utgångspunkt.

Elever i behov av särskilt stöd

Enligt grundskoleförordningen ska en elev få studiehhandledning på sitt modersmål om eleven behöver det.

Skolan erbjuder inte modersmålsundervisning eller studiehhandledning för elever som har bl.a. thai som modersmål, eftersom det enligt rektorn inte finns modersmålslärare att tillgå. Studiehhandledning på elevens modersmål erbjuds inte enligt rektorn.

Inspektörerna bedömer att skolan måste erbjuda elever studiehhandledning på sitt modersmål om eleven behöver det.

2 NORMER OCH VÄRDEN

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dessa komma till uttryck i vardaglig handling.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan utgör en trygg miljö,

- om skolan har en studiemiljö som är inriktad på lärande och ger stöd åt att utveckla kunskaper,
- om skolan/lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete,
- om skolan har ordningsregler som är utarbetade i samverkan med personal, elever och företrädare för elevernas vårdnadshavare,
- om skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna och dess mål och åtgärder är synliga i det dagliga arbetet.

Bedömning av området Normer och värden i studiemiljö och samvaro:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Sammantaget bedömer inspektörerna att området är av god kvalitet eftersom skolan bedriver ett aktivt värdegrundsarbete. Inspektörerna upplever vid inspektionstillfället att det råder ett lugnt och trivsamt klimat och att det finns en god gemenskap såväl elever emellan som mellan lärare och elever. Skolans ordningsregler har utarbetats av personalen och gått på remiss till elever och föräldrar. Skolan saknar dock en egen likabehandlingsplan som motsvarar författningarnas krav.

Likabehandling

Enligt lagen (SFS 2006:67) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever råder det ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Lagens ändamål är att främja barn och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Kommunen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje skola och förskola. I planen ska åtgärder redovisas och den ska följas upp varje år under medverkan av barnen eller eleverna och den ska utgå från en kartläggning av den egna verksamheten.

Vid inspektionstillfället saknar skolan en egen likabehandlingsplan som motsvarar författningarnas krav, men delar av skolans elevvårdsteam har deltagit i kommunens utvecklingsgrupp och tagit fram en kommungemensam likabehandlingsplan, som till stora delar motsvarar vad lagen kräver. Likabehandlingsplanen har enligt rektor gått ut på remiss till de olika verksamheterna för att sedan kopplas till skolans arbetsplan. De flesta elever vid intervjuerna uppger att de känner till planen men att de inte har deltagit i arbetet och föräldrarna uppger vid intervjuerna att de har lite kännedom om den kommungemensamma planen. Planen innehåller ingen kartläggning och analys av skolans behov eller vilka insatser som avses påbörjas under det kommande året på skolan. De olika verksamheterna är inte tydliggjorda.

Då arbetet med likabehandlingsplanen inte är delegerat till skolorna, sker bedömningen av likabehandlingsplanen i den för kommunen övergripande rapporten.

3 LEDNING OCH KVALITETSARBETE

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Inspektionen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan tar emot elever enligt bestämmelserna,
- om varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar,
- om skolan erbjuder eleverna valmöjligheter i enlighet med författningarna,
- om skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering,
- om eleverna har tillgång till nödvändig utrustning och ändamålsenliga lokaler,
- om utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad,
- om verksamheten i förskoleklassen omfattar minst 15 timmar i veckan eller 525 timmar om året.

Bedömning av området Tillgång till likvärdig utbildning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Sammantaget bedömer inspektörerna att området är av mindre god kvalitet trots att flera av punkterna som granskas inom området svarar mot de bestämmelser som finns. En viktig grund till bedömningen är att eleverna inte får undervisning i alla ämnen så att de ges möjlighet att nå de mål som minst ska uppnås i årskurs 5. Skolan erbjuder inte svenska som andra språk och hem- och konsumentkunskap samt anordnar inte elevens val.

Inom bedömningsområdet finns följande brister och förbättringsbehov.

Valmöjligheter

Enligt skollagen ska alla barn och ungdomar, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala förhållanden, ha lika tillgång till utbildning i det offentliga skolväsendet för barn och ungdom. I kursplanerna anges bl.a. de mål som eleverna ska ha upp-

nått efter femte och nionde skolåret.

Eleverna i rektorsområdet läser inte ämnet hem- och konsumentkunskap och elevens val anordnas inte, vilket bekräftas av personal och elever.

Inspektörerna bedömer att eleverna måste ges förutsättningar att nå de nationella målen i årskurs 5 i ämnet hem- och konsumentkunskap. Vidare ska eleverna ha tillgång till elevens val enligt bestämmelserna.

Enligt grundskoleförordningen ska undervisning i svenska som andraspråk anordnas om det behövs för elever som har ett annat modersmål än svenska.

I rektorsområdet är det 3,2 procent av eleverna som har utomnordisk bakgrund och i intervju med rektorn framkommer det att det på skolan finns elever från bl.a. Thailand, Ryssland och Bosnien. Enligt rektorn finns kompetensen i kommunen men skolorna anordnar inte svenska som andraspråk. Inspektörerna har inte heller kommit i kontakt med någon dokumentation kring rutiner för elever som har annat modersmål än svenska.

Inspektörerna bedömer att skolan måste erbjuda elever undervisning i svenska som andraspråk om det finns elever som har behov av detta.

Inspektörerna bedömer också att skolan bör utveckla rutiner som säkerställer att elever med annat modersmål än svenska får det stöd och den undervisning som de har rätt till.

3.2 Personalens utbildning och kompetensutveckling

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver,
- om skolans pedagogiska personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som styr utbildningen,
- om skolans pedagogiska personal får den kompetensutveckling som de behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett professionellt sätt,
- om rektor genom utbildning och erfarenhet har förvärvat pedagogisk insikt.

Bedömning av området Personalens utbildning och kompetensutveckling:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Sammantaget bedömer inspektörerna att området är av god kvalitet eftersom personalen huvudsakligen har utbildning för det arbete de utför. Rektor har i enlighet med bestämmelserna genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt och personalen får den kompetensutveckling de behöver för att utföra sitt arbete.

3.3 Rektors ansvar

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om rektor håller sig förtrogen med det dagliga arbetet,
- om rektor som pedagogisk ledare tar det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen,
- om rektorn tar ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen,
- om rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Bedömning av området Rektors ansvar:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Sammantaget bedömer inspektörerna att området är av mindre god kvalitet trots att rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet. Beslutet grundar sig i att rektorn inte tar sitt pedagogiska ansvar som ledare med att utvärdera, analysera och följa upp skolans samlade resultat. Rektor måste också ändra sina rutiner så att beslut om placering i särskild undervisningsgrupp och om anpassad studiegång fattas enligt grundskoleförordningen.

Inom bedömningsområdet finns följande brister.

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering av skolans resultat

Enligt läroplanen ansvarar rektorn för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen.

Skolan har en arbetsplan utarbetad utifrån arbetet med Grums BRUK och har även gemensamt framtagna bearbetningar av de nationella kursplanerna inom respektive ämne genom ett kommunövergripande arbete. Dokumentationen visar ingen systematisk uppföljning eller analys utifrån elevers samlade kunskapsresultat i samtliga ämnen. I kommunens kvalitetsredovisning, vilken också är skolans, presenteras inga kunskapsresultat. Detta bekräftas även av rektor vid återkoppling.

Inspektörerna bedömer att skolan inte gör en systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 i samtliga ämnen.

Rektors beslutsfattande

Enligt grundskoleförordningen ska särskilt stöd ges till elever med behov av specialpedagogiska insatser. Sådant stöd ska i första hand ges inom den klass eller grupp som eleven tillhör. Om det finns särskilda skäl, får sådant stöd i stället ges i en särskild undervisningsgrupp. Styrelsen ska efter samråd med eleven och elevens vårdnadshavare besluta i fråga om elevens placering i en särskild undervisningsgrupp. Vid beslut om placering i särskild undervisningsgrupp ska beslutet följas av en över-

klagandehänvisning.

Enligt grundskoleförordningen får styrelsen efter att ha hört elevvårdskonferensen besluta om anpassad studiegång för eleven om en elev inte kan få utbildning i rimlig grad anpassad efter elevens situation och förutsättningar. Därvid får avvikelser göras från timplanen. Styrelsen ansvarar för att elev med anpassad studiegång får utbildning som så långt som möjligt är likvärdig med övrig utbildning inom skolan.

I Grums kommun är beslut om anpassad studiegång och om placering i särskild undervisningsgrupp delegerade till rektor. Intervjuer med undervisande personal och rektorn samt dokumentstudier visar att beslut om placering i särskild undervisningsgrupp inte fattas enligt bestämmelserna och att beslut om anpassad studiegång saknas.

Inspektörerna bedömer att rektor måste fatta beslut om placering i särskild undervisningsgrupp enligt förordningen och även fatta beslut om anpassad studiegång.

3.4 Kvalitetsarbete

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måluppfyllelsen,
- om kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen nåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen.

Bedömning av området Kvalitetsarbete:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Inspektörerna bedömer att området är av mindre god kvalitet eftersom skolans kvalitetsredovisning inte motsvarar förordningens krav. Vidare bör skolans kvalitetsarbete förbättras.

Inom bedömningsområdet finns följande brist och förbättringsbehov.

Systematiskt kvalitetsarbete

Enligt läroplanen måste skolan utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. För att en skola ska utvecklas måste den fortlöpande ifrågasätta sina undervisningsmål och arbetsformer, utvärdera sina resultat och pröva nya metoder.

Inspektörernas bedömning är att skolan arbetar med en systematisk kvalitetsredovisning gentemot förvaltningen. Skolan arbetar aktivt med Grums BRUK:s modell utifrån vilken de sedan arbetar fram sin arbetsplan. Enligt rektorn är kommunens kvalitetsredovisning lika med skolans och enligt personalen är kommunens kvalitetsredovisning det dokument som bearbetas på arbetsplatsträffar och i arbetslagen.

Inspektörerna noterar att arbetsplanen kontinuerligt utvärderas och är kopplad till kommunens kvalitetsredovisning. Däremot har skolan ingen egen kvalitetsredovisning och vidare sammanställs och analyseras inte kunskapsresultaten på skolnivå över tid. Inte heller genomförs systematiska kunskapsuppföljningar i skolans samtliga ämnen.

Inspektörerna bedömer att kvalitetsarbetet bör utvecklas så att utvärderingar och analyser av kunskapsresultat bygger på uppställda mål i den enskilda skolan.

Kvalitetsredovisning

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning ska arbetet med kvalitetsredovisning främja skolornas kvalitetsarbete och därigenom bidra till att förverkliga utbildningsarnas nationella mål. Kvalitetsredovisningen syftar även till att ge information om verksamheten och dess måluppfyllelse.

Enligt förordningen om kvalitetsredovisningen ska kvalitetsredovisningen innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningen ska verksamhetens förutsättningar, arbetet i verksamheten och utbildningens måluppfyllelse redovisas. I kvalitetsredovisningen ska uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplanen redovisas.

Enligt förordningen om kvalitetsredovisningen ska skolans kvalitetsredovisning utarbetas under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisning.

Som tidigare nämnts bedömer inspektörerna att skolan måste arbeta för att utveckla uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat. Det finns i kommunens kvalitetsredovisning, vilken är lika med skolans, inte någon samlad bild av elevernas kunskapsresultat. Skolan måste i sin redovisning följa upp och utvärdera sin likabehandlingsplan. Inspektörerna vill i sammanhanget också framhålla att skolan överlag måste förbättra analyser och utvärderingar om åtgärder för förbättringar i verksamheten. Skolan måste upprätta en egen kvalitetsredovisning för att bättre ge information om verksamheten och dess måluppfyllelse.

Inspektörerna bedömer att skolan måste upprätta en kvalitetsredovisning för skolan som uppfyller förordningens krav.

2008-09-30 Göteborg

Roland Fallström

Thomas Nilsson